

De GESCHIEDENIS van de WERELD

TEKST VAN J. SCHOONJANS

TEKENINGEN VAN L. EN F. FUNCKEN

DE DERTIGJARIGE OORLOG

MEN heeft beweerd dat Richelieu op zekere dag zou gezegd hebben: « Wanneer het staatsbelang zulks eist, maai ik alles af en leg er mijn rood kleed over »... Het is waar dat Richelieu veel vijanden had en het is eveneens waar, dat de strenge en gevreesde kardinaal de mensen eerder neerbliksemde dan regeerde. De mensen van Frankrijk en ook de anderen. In de eerste plaats die van Duitsland. In Duitsland woedde de oorlog sedert 1618. Deze oorlog werd een wereldoorlog en zou dertig jaar duren...

III - EN DE OORLOG BEGON

DE opstand te Praag was het begin van de Dertigjarige Oorlog. Het volgend jaar werd de keurvorst van de Palts tot koning van Bohemen uitgeroepen. Hij riep de hulp in van de legers van de Evangelische Unie, gekommandeerd door een Belg, Mansfeld. Hij deed ook beroep op de Hongaarse prins Bethlen Gabor. Op dit ogenblik werd Ferdinand II keizer. Hij zette aan het hoofd van het keizerlijk leger de Belg Bucquoy en riep ook de hulp in van de legers van de H. Liga, onder leiding van de Belg Jan 't Serclaes. Deze laatste was een knap veldheer. Dat was de eerste fase van de dertigjarige oorlog.

I - DE DROOM VAN DE KEURVORST

FREDERIK V, keurvorst van de Palts, was de leider van de « gereformeerde » prinsen van de Evangelische Unie. Hij was slechts tweeëntwintig jaar oud en had Elizabeth Stuart, dochter van koning Jacobus I van Engeland, gehuwd. Elizabeth had ambitie en zij spoorde haar man tot de oorlog aan. Hij moest volgens haar koning van Bohemen worden en ze zei: « Ik verkies het zuurkool te eten met een koning, dan gebräad met een keurvorst ».

II - HET VENSTER UIT!

BOHEMEN! De Tsjechische protestanten waren in opstand gekomen tegen keizer Mathias. Op 23 mei 1618 overrompelden zij het Hradsjin, het koninklijk paleis te Praag. Zij vonden daar de twee keizerlijke luitenanten, Martinitz en Slawata. Zij zelden die twee hun zeven zaligheden en wierpen hen het venster uit. Dat was ginds een voorvaderlijk gebruik! Fabricius, een oude sekretaris die zulks zag, begon te gillen van schrik en werd op zijn beurt door het venster gegooid. De drie mannen vielen van een hoogte van dertig meter in een gracht en hadden geen schrammetje...

IV - BILA HORA

OP 8 november 1620 kwam Tilly met Bucquoy in het oosten van Praag en vond het Tsjechisch leger geïnstalleerd op een heuvel die Bila Hora, witte berg, werd geheten. De slag duurde niet eens een uur en kostte het keizerlijk leger minder dan tweehonderd man. Frederik V had niet aan de slag deel genomen. Hij had nog net de tijd uit Praag te vluchten. Zijn bezittingen moest hij achterlaten. Het was een ware paniek...

V - DE VREDE

DE protestantse prinsen trachtten te reageren, maar ze werden door Tilly verslagen te Wimpfen en te Hoehst, en toen dikteerde Ferdinand II zijn vredesvoorwaarden... Frederik V verloor zijn titel van keurvorst ten voordele van Maximiliaan van Beleren, Bohemen werd volledig onderworpen en geplunderd, de protestantse godsdienst verboden. Aldus werd besloten op de Rijksdag van Regensburg in 1623. Het volgend jaar kwam Richelieu aan de macht.

(Wordt voortgezet.)